

Min kristdemokratiska mediepolitik för Sverige

Roland Utbult*

”Det är svårt att sia, i synnerhet om framtiden” säger ordspråket. Samtidigt väldigt kittlande att försöka. Världen förändras i snabb takt och Sverige är en del av världen. Under 2000-talet har den digitala revolutionen gjort livet enklare på flera sätt. Som i t ex kontakten med varandra, när vi bokar resor eller handlar varor via internet. Våra mobiltelefoner fungerar som datorer och kunskapsinhämtningen är bara några knapptryck bort. Sjukvården har utvecklats i takt med att den digitala tekniken förbättrats. Livet har blivit enklare på flera sätt men samtidigt är människan alltjämt en sökare efter lycka och gemenskap. Många människor är ensamma i denna nya tid.

Men låt mig börja med några grundläggande värden. Ett starkt skydd för yttrande- och tryckfriheten, liksom för mötes- och föreningsfriheten, är fundamental för en levande demokrati. Som kristdemokrat värnar jag de oberoende medierna och deras självständighet. På grund av ett förändrat och digitaliserat medielandskap finns emellertid många utmaningar.

---

* Roland Utbult är riksdagsledamot och kulturpolitisk talesperson för Kristdemokraterna.

Utmaningar i dagens medielandskap

Dagspressen är under hård ekonomisk press med färre prenumeranter och minskade annonsintäkter och många lokala nyhetsredaktioner har tvingats stänga på grund av konkurrens av digital media. Det digitala utanförskapet är också ett faktum, inte minst hos många äldre men också hos barn och unga som lever i social eller ekonomisk utsatthet. Även många personer med funktionsnedsättning upplever detta utanförskap. Det är allvarligt då de utestängs från tjänster och inte kan ta del av information på samma sätt som andra. Det är viktigt att ingen hålls tillbaka och ingen hamnar efter. En mediepolitik ska ta hänsyn till dessa utmaningar.

Det konstanta flödet av information från digitala medieplattformar och sociala medier bidrar också till stress och jäkt. Sedan en tid tillbaka ser vi en ökad psykisk och fysisk ohälsa bland barn och unga, som också ökat under pandemin genom distansundervisning, färre fritids- och idrottsaktiviteter och mer stillasittande. Vi ser allvarligt på att antalet anmälningar ökar för utnyttjande av barn sexuellt på nätet. Det behövs ett förstärkt arbete för att skydda barn och unga. Vi har även sett att bokläsningen hos barn och unga minskar. Det är oroväckande inte minst för ungas bildning och ordförråd. Jag vill att digitala såväl som tryckta medier ska vara tillgängliga för alla. Men vi behöver en ökad medvetenhet om vad som följer av alltmer digitaliserad media: utanförskap, ohälsa, ensamhet och minskad läsning.

Målet för mediepolitiken är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan. I kommittédirektivet till Medieutredningen beskrivs vikten av mediernas självständighet och oberoende, som grund för deras roll i demokratin, men där politiken ändå kan ha en roll i att skapa förutsättningar för mångfald och kvalitet. Här finns också ett viktigt uppdrag i mediepolitiken att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare. Generellt sett ska staten intervensera så lite som möjligt på området, och då endast för att upprätthålla en sund demokrati, med så många aktivt delaktiga medborgare som möjligt.

Vi kristdemokrater vill att dagens mediepolitik ska ge goda förutsättningar till medier och ta hänsyn till människors behov av information och nyheter, oavsett var i Sverige man är bosatt. Av den anledningen vill vi komplettera det mediepolitiska målet till att inkludera att det ska finnas nyhetsbevakning i alla kommuner. Målen innefattar att stötta en mångfald av medier, men i digitaliseringens kölvatten har vi sett att alltför lokala nyhetsredaktioner försvunnit. Detta uppmärksammades som ett problem 2015 då regeringen gav uppdraget om att Medieutredningens förslag skulle ”främja möjligheterna för allmänheten att ta del av journalistik som präglas av mångfald, allsidig nyhetsförmedling, kvalitet och fördjupning, oavsett var i Sverige man bor”.

Medieutredningen lämnade i november 2016 förslag i sitt slutbetänkande bl a att mediepolitiska målet revideras för att gå i takt med medieutvecklingen, att

det skapas ett nytt mediestöd för allmänna nyhetsmedier. Detta nya mediestöd skulle ge en möjlighet för enskilda medier att utveckla en journalistisk verksamhet i kommuner som är svagt bevakade eller obevakade, och på så sätt bli berättigade extra produktionsstöd. I mediestödet som infördes 1 februari 2019, riktat till alla allmänna nyhetsmedier, finns också ett stöd för lokal journalistik. Detta ser jag som mycket viktigt för att upprätthålla lokal nyhetsrapportering och journalistik oavsett var i Sverige man bor. Men vart går vägen framåt?

Framtidens mediepolitik – en vision

Medierna är en viktig del av vårt demokratiska samhälle, och det behövs därför goda förutsättningar för en levande mångfald av medier i hela landet. Behovet av nyheter och tillförlitlig samhällsbevakning har blivit än mer uppenbar under den pandemi som vi tvingats leva med.

För mig utgår politiken från människan och de behov som vi har av bl a nyhetsförmedling, kunskap och bildning. Det är spännande att det i public service-uppdraget står att alla tre programföretagens utbud som helhet skall ”präglas av folkbildningsambitioner”. Tillsammans med demokratiaspekten lyser denna faktor klarast. En del oro har infunnit sig hos public service-medarbetare inför nästa åttaåriga sändningstillstånd som börjar 2026. Det gäller det faktum att partiföreträdare i kulturutskottet, bl a undertecknad, lyft frågor om inriktning på verksamheten. Politiker skall inte lägga sig i programtablån men för mig

framstår det som oansvarigt om en journalistisk verksamhet av den kaliber som public service är, dessutom finansierad med skattepengar, inte debatteras eller ifrågasätts. Från mitt partis sida har vi bl a uttryckt att huvuduppgiften ska vara att säkra oberoende nyhetsbevakning i hela landet, inte primärt att göra nöjesprogram som konkurrerar med andra kommersiella kanaler. Jag ser också hur SVT tagit uppdraget med regional bevakning på allvar. I en tid när TV4 och TT lagt ner sina lokalredaktioner och tidningarna får det allt svårare så är SVT:s satsning välkommen. Diskussionen kommer att fortsätta och jag tycker att den är både motiverad och spännande, särskilt med ”folkbildningen” i fokus.

Den unga generationen som vuxit upp i en digitaliserad värld och konsumerar nyheter sitter inte fast i gamla mönster utan rör sig fritt på internet. Det mesta är gratis men så lär det inte förbli. Precis som tidningar låser sina artiklar för att få prenumeranter till sina nyhetssajter så kommer konsertverksamhet, teaterföreställningar och andra publika event som visas digitalt att ta betalt för sina tjänster. Det är inte minst en fråga om upphovsrätt och det blir en knixig fråga för intresseorganisationer som Stim, Skap, musikerförbundet och teaterförbundet att finna lösningar. Dels ska det göras möjligt att betala för ett publikt event. Men människor ska också få in vanan att betala för något som i den digitala världen varit gratis.

En viktig fråga som kommer att utredas, med stöd av parlamentariker, de närmaste åren är presstödet som ska omformas. Även om digitaliseringen gjort att vi inte räknar enbart pappersupplaga så är det helt